

Jukka Pellinen

KUSTANNUSLASKENTA JA KANNATTAVUUSAJATTELU

Alma Talent
Helsinki 2019

3., uudistettu painos
Copyright © 2019 Alma Talent Oy ja tekijä

ISBN 978-952-14-3586-7
ISBN 978-952-14-3588-1 (verkkokirja)

Kansi: Outi Pallari
Taitto: Sirpa Puntti

Paino: BALTO print 2019 Liettua

Anna palautetta kirjasta: *kustannustoimitus@almatalent.fi*

SISÄLLYS

Lukijalle	7
1. Johdon laskentatoimi	9
2. Kustannus ja kannattavuus	14
2.1 Meno, kulu ja kustannus	15
2.2 Laskennan kohde ja aikajänne	17
2.3 Organisaation tuloksellisuus	20
3. Tuotanto ja päätöksenteko	23
3.1 Tuotanto	23
3.2 Päätöksenteko	35
4. Kustannuslaskennan tietojärjestelmä	43
4.1 Tietojen rekisteröinti	45
4.2 Kustannusfunktio	50
4.3 Kustannuslajilaskenta	54
4.4 Tuotekustannusten laskenta	70
4.5 Kustannuslaskenta ja yrityksen tulostulosmittaus	97
5. Lyhyen tähtäimen päätöksenteko	102
5.1 Katetuottolaskenta	103
5.2 Vastuualuelaskenta	108
5.3 Operatiiviset päätöksentekolaskelmat	110
6. Tehokas liiketoiminta	123
6.1 Toimintolaskenta	125
6.2 Tehokas tuotesuunnittelu	135

6.3	Tehokas asiakkuuksien hallinta.....	139
6.4	Tehokas tuotanto.....	144
6.5	Kustannustehokkuudesta kilpailuetua.....	152
6.6	Erikoistumisesta kilpailuetua.....	161
7.	Pitkän tähtäimen päätöksenteko	172
7.1	Investointilaskenta.....	173
7.2	Kustannus–hyöty-analyysi.....	180
8.	Verkostojen kustannuslaskenta	186
8.1	Tehdään itse vai ostetaan?.....	187
8.2	Kustannustiedon jakaminen.....	190
	Liite. Korkotaulukot	193
	Lähteet	195
	Hakemisto	203

LUKIJALLE

Kolmas painos on kokonaan uudistettu. Kustannuslaskentaa koskeva ajattelu, sekä oma että yleisempi, on jonkin verran liki kahdenkymmenen vuoden aikana ehtinyt muuttua. Olen pitänyt kirjan perusidean eli yhdistellä johdon laskentatoimen, taloustieteen, organisaatio- ja strategiatutkimuksen ja tuotantotalouden aiheeseen läheisesti liittyviä ideoita. Uutta ovat palvelut ja julkissektori, jotka saavat kirjassa enemmän painoa teollisen toiminnan rinnalla.

Olen pyrkinyt tekemään kirjasta luettavamman, jäsentämällä rakennetta uudelleen ja tiivistämällä tekstiä. Pääluvut on teemoitettu kertomaan kustannuslaskennasta ja kustannustiedon soveltamisesta eri tyyppisissä päätöksentekotilanteissa. Uusia aiheita ovat kustannuslaskennan hyödyntäminen liiketoimintamallin kehittämisessä ja verkostomaisen organisaatiorakenteen johtamisessa. Olen lisännyt kirjaan monia uusia esimerkkejä ja uudistanut vanhoja.

Kirja on kirjoitettu siten, että se soveltuu oppikirjaksi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kustannuslaskentaa käsitteleville opintojaksoille sekä johtamiskoulutukseen. Kokonaisuutena kirja soveltuu laajan kustannuslaskennan kurssin lukemistoksi.

Luvut 1–3 luovat perustaa, joka auttaa kustannuslaskennan soveltamisessa tilanteen vaatimalla tavalla. Luvun 4 sisältö on kaikkein teknisin ja vastaa tyyppillistä kustannuslaskennan peruskurssia. Luvut 5–8 lienevät liikkeenjohdolliselta kannalta kaikkein kiintoisimpia. Lopuksi haluan kiittää kaikkia kirjan valmistumiseen ja sen edelleen kehittämiseen vaikuttaneita. Erityiset kiitokset kuuluvat monille oppilailleni ja koulutettavilleni, jotka ovat toimineet kirjan ajatusten tärkeänä ensiyleisönä. Suomen tietokirjailijoita kiitän saamastani apurahasta. Alma Talentin toimitustiimille Saara Palmbergille ja Nina Ojaselle olen kiitollinen hyvin sujuneesta yhteistyöstä.

Lukuiloa ja menestyksestä ajatusten soveltamista toivottaen!

Jukka Pellinen

Jyväskylässä, 2.4.2019